

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

3. Quàm varij omnia membra morbi inestet?

urn:nbn:de:hbz:466:1-45701

Gen. 1. 9.

erat, vt cetus; & tamen, sicut mare tunc, quando Mundi Creator dixit: *Congregentur aqua in locum unum, & appareat arida*, & quando *aquarum congregationem appellauit maria*, visus est, coniecisse mare in carcerem, atque illi pedes & brachia constrinxisse, ne liberè vagaretur, & obuia quæque vastaret; ita Iobum DEVS, in teterrimum malorum atque cruciatuum carcerem, velut mare fremens atque superbum, detruxit; & vt ne alijs noceret, in eum statum coniecit, dolorum vinculo manibus pedibusque ligatis, in quo nocentes & vltimo supplicio damnati detinentur. Si enim carcer definitur, *undecumq; exire prohibemur*: rectè morbi carceribus comparantur. Siquidem DEVS nos in morbum, morbus in lectum conijcit. Enimuerò dolores aliaque morborum symptomata, in diuinis litteris solent funes & vincula nominari. *Circumdederunt me dolores* (D. Hieronymus legit *funes*) *mortis*. Et iterum: *dolores* (funes) *inferni circumdederunt me: praoccupauerunt me laquei mortis*. Vnde & Iob queritur, se morbis velut compedibus vinctum: *Posuisti in neruo pedem meum*.

Seruius lib. 1.
& 5. AEncid.

Psal. 15. 17.

Psal. 114. 3.

Iob. 13. 27.

Ioan. 4. 5.

Et S. Ioannes quoque de Probatica piscina, quasi de carcere & domo vinctorum loquitur: *Qui prior descendisses in piscinam, sanus fiebat, à quacumq; detinebatur* (quasi comprehensus & alligatus) *infirmis*. Immo Christus ipse mulieri, quæ habebat spiritum infirmitatis annis decem & octo, & erat inclinata, nec omnino poterat sursum aspicere, ait: *Mulier, dimissa es* (quasi è carcere & vinculis) *ab infirmitate tua*. Et rursus. *Hanc filiam Abrahæ, quam alligauit* (velut vinculis) *satanas, non oportuit solui à vinculo isto?* Et si autem *carcerem ad continendos homines, non ad puniendos haberi jura decernunt*, tamen morbi, & carceres sunt grauissimi, & poenæ sanè luculentæ. Quare nemo est, si sensum æstimes, qui morbos non cupiat effugere, ijque velut acerbissimis vinculis liberari.

Luc. 13. 12. 16.

Ulpian. L.
Aur. damnū.
8. §. solent.
D. de poen.

III. Quemadmodum autem vel vna catena teneri est molestum, ita multis vinculis circumdari longè molestissimum. Pari pacto satis graue foret, si ab vno genere morborum humana natura infestaretur, nunc à tot oppugnari cateruis pestium, multò est grauissimum. Nihil est in homine, quod non possit ægrotare. A capite vsque ad calcem eum consideremus, & videbimus, verè dici:

A planta

A planta pedis usq; ad verticem, non est in eo sanitas. In capite cephalalgia anteriores eius membranas cruciat; quòd si dolor sit diuturnus & inueteratus ægreque cedens, cephalæa vocatur; sin autem sit dolor recurrens identidem ac statis temporibus, alteramque dumtaxat partem inuadat, hemicrania est. Cerebrum, velut vertigo, grauat è vino crapula, alienat à mente infania; versat è bile aut calida expiratione, in februm vigore, delirium, & inflammata phrenitis; itemque amens furor; fugat lycanthropia; ligat obliuio & lethargus seu veteris, & inexpugnabilis propè dormiendi necessitas; præcipitat caducus, seu comitialis, & sacer morbus, quem Herculeum & fonticum nominant. Summum in homine alopecia deuenustat, seu capillorum defluuium, alopecia dictum, quia illud malum vulpi est peculiare; vel quia, vt Callimachi scholiastes annotat, vulpis lotium effeta dicitur in annum reddere loca aspersa. Miser aspectus est ophiasis, seu areæ, è qua capillitium defluxit.

Quod solum capitis decus est, cecidere capilli.

Sin autem crines alantur, & in siluam sinantur excrecere, pedicularis morbus, seu, phthiriasis comatos inuadit, vt habeant, vnde effodiantur. Aurium tinnitus, grauitas, surditas, vermiculatio accusatur; sicut & oculorum suggillatio, seu sanguinis intra tunicas collectio, suffusioque, quæ alia est à Scotomate, in quo nubeculæ, muscæ, atque alia id genus oculis obuersantur, cuius sedes est in cerebro & conturbatis spiritibus. Infestat & oculos delachrymatio, qualis fuit Horatio, glaucoma, lippitudo, qua laborabat Lia; denique ipsa cæcitas, quam deplorauit Tobias. Quin è palpebrarum margine tuberculum erumpit hordeolum dictum, ac permolestum; aut grando superiori fermè palpebræ innascens. Naribus insidet polypus, seu caro excrescens; itemque ozæna, quæ est purridum vlcus in naribus cum graueolente muco in crustulam coacto. Inde etiam scaturit profluuium cruoris. Genas & faciem totam lentigo, seu macula subruffa, aut pulla incessit. Nihil dicam de bucconibus, labeonibus, seu chilonibus & labrosis, nihil de mentonibus, nihil de broncis, qui dentes habent prominulos, & inde os productum: vitia isthæc sunt, non morbi, & ad formam spectant, non ad valetudinem. Dentes verò ipsos, quis nescit

Isa. I. 6.

Gen. 29. 17.

Tob. 5. 10.

nescit magnorum dolorum esse causam? Et tamen, etsi vel vi euellantur, vel spontè excidant, quantam in edentulis pariunt, absentia sua, edendi difficultatem? quod senes experti nòrunt testari. Ita siue amittantur, siue habeantur, immò & si acquirantur, causa sunt dolorum. Nam infantes, cum dentiunt, ab ipso illo pruritu gingivarum, & prima dentium eruptione malè afficiantur, & odontalgia, siue dèribus laborant antè, quàm dentes habeant. Ut taceam de dentium stupore. De balbis, blæsis, Ancyloglostis, immò omnino mutis & elinguis nihil dicam: vitia itidem sunt, non morbi, tamen mala quædam sunt. Et verò saltem morbus linguæ est, si inflammetur, siccetur, duretur. Iam fauces angina non secus quàm laqueus præfocans enecat, inhibetque inflammatione spiritum, quem, dum continet, respirationem impedit. Quod & tonsillæ, seu durus faucium tumor efficit; nec non & catarrhus, cum ad os & fauces è capite humor destillat; unde, quando in asperam arteriam decumbit humorum fluxus, raucitas oritur, & difficultas spirandi. Quin & tussis, quemadmodum & grauedo, seu defluxus nares obruens, vocemque obtundens, tussim cum sonitu aurium mouet. Hæc gutturi interiùs sunt infesta. Collo exterius nocet, si sit obstipum, rigeatque, & in alterum humerum caput recliuè relinquat; nec magnum illi decus addit struma, instar crumenæ dependula, & glandulis duris, velut nummis plena. Manus quoque sua ligantur chiragra, digitos arthritis, seu morbus articularis tumore, dolorifico obsidet, qui si in genua defluat, gonagra, si in pedes podagra appellatur. Ungues digitorum reduuia, seu cutis circa radices unguium resolutio atque fissura labefactat. Taceo gibbos dorso impositos. Taceo mancos, mutilos, contractos. Ad interiora venio, ibi cordolium, ibi pulmonum corruptiones, & tabem, ibi asthma, & suspirium, seu vehementiorè spirandi difficultatem; ibi orthopnoeam, item sanguinis reiectionem; ibi pleuritim acutè pungentem, & telum gladij instar transuerberans; ibi macilentam atrophiam, ibi cachexiam, cardialgiam, stomachique rostonem, nauseam, & inane vomendi desiderium, item singultus, ructus, vomitus; ibi picam, bulimum, appetitum caninum; ibi diarrhoeas in intestinis, verminationes, tormina; ibi volu-

uulum,

uulum, seu ileum, seu iliacam passionem, colicum dolorem; lienteriam, hepatis incèdia, lumbaginem; nephriticam in renibus; stranguriam, dysuriam, ischuriam, in vesica; ibi rupturas, calculos, hydropem, diabetem, hæmorrhoides, & mille hypochondrias, unde ater vapor exiliens mentem petit; ibi sexcenta alia mala inuenio sedem habere. Quin &, quæ totum hominem sternunt, enumerantur species, paralyfis, apoplexia, torpor, spasmus seu neruorum distentio, gangrænæ; quia & quartana, tertiana, quotidiana seu diaria, continua, & omnis generis febres, in misera carne nostra stabulantur. Quàm etiam foris deformat tremor, ictericus seu regius morbus & aurigo; item lentigo, impetigo, pfora, scabies, scalpurigo, elephantiasis, vitiligo, papulæ; & quid non? Plerique enim interim morbi colorem, externum mutant. Sed ne pedes nihil nisi fatigationem habere videantur, illos non solum podagra vrit, sed etiam erysipelas seu sacer ignis depascitur. Ac ne in imo desit, quod cruciet, pernio morbus est, qui pedis præcipuè calcem nimio frigore infestat. Talis est homo, qui superbit: à planta pedis, usque ad verticem non est in eo sanitas.

Isa. 1. 6.

IV.

Perstrinxi, non enumeravi omnes morborum classes, tot sunt; ut numerum superent. Et cum tempore semper noui, & noui erumpunt. Galeni do verba. *Sed num etiam plura dicam, quo stupidos istos inducam, ut si nihil aliud, illud saltem intelligant, non posse quemquam nec inuenire, nec demonstratione asserere morborum numerum, qui non ex ipsis, quæ particulis insunt, sum quæ causa actiōnis sint, tum, quæ temerè accidunt nōrit.* Clariùs Antistes Hippo- nensis: *Iam verò, inquit, de ipso corpore tot existunt morborum mala, ut nec libris medicorum cuncta comprehensa sint. In quorum pluribus ac panè omnibus etiam ipsa adiumenta & medicamenta tormenta sunt, ut homines à pœnarum exitio, pœnali eruantur auxilio.* Alio loco ostendit, omnem hanc vitam esse nihil, nisi continuum morbum. *Epula enim, ait, terra huius medicamenta quotidiana sunt, agritudini cuidam nostra, cum qua nascimur, necessaria sunt. Agritudinem istam sentit quisque, cum hora reficiendi transierit. Vis videre, quanta agritudo sit ista, ut tamquam acuta febris septem diebus necet? Ne te sanum putes. Sanitas immortalitas erit: nam hac longa agritudo est: quia quotidianis medicamentis fulcis morbum tuum.*

S. Augustin.
lib. 22. de
ciuit. cap. 22.

S. Augustin.
serm. 74. de
temp.

Q

SANUS